

พฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม

Consumers' Behavior in Purchasing Selection on Organic Vegetable According to the Buddhist of Pancasila and Pancadhamma

ภัตสรกันต์ ทร์พยมหาโชค และกิริติ กมลประเทืองกร
Patsornkan Submarharchoke and Kirati Kamonpratuengkorn

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Master of Public Administration Siam Technology College, Bangkok, 10600 Thailand

E mail: Patsornkan140@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริโภคที่เคยซื้อและรับประทานผักปลอดสารพิษในซูเปอร์มาร์เก็ตในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามวัดระดับพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ อยู่ในระดับดีปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับดีปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความปลอดภัยของสินค้า ($\bar{X} = 3.37$) ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ($\bar{X} = 3.31$) และด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า ($\bar{X} = 3.29$) และ 2) แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการมีสติที่ดี พิจารณาจากวัสดุที่ห่อหุ้มผักจะต้องสะอาด ผักมีสีตามธรรมชาติ ผักมีความสดใหม่ ด้านความปลอดภัยของสินค้า โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการสำรวมอินทรีย์และมีสติที่ดี พิจารณาจากการใช้ตาผู้ซื้อจะต้องสะอาด และมีสีตามธรรมชาติ การใช้หูรับฟังข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การใช้จมูกสูดดมกลิ่นที่ผิดปกติ การใช้กายสัมผัสด้วยการใช้มือหยิบจับผักจะต้องเป็นธรรมชาติ และการใช้ใจหรือจิตใจเพื่อพิจารณาไตร่ตรองด้วยความรู้สึกที่ดีและเป็นธรรมชาติ และด้านสถานที่จัดจำหน่าย โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการมีเมตตากรุณา คือเลือกซื้อผักจากสถานที่ที่มีความปลอดภัย การมีสัมมาอาชีพ คือเลือกซื้อผักจากสถานที่จำหน่ายที่สุจริต เลือกซื้อตามรายได้ของ

ตน และการมีความซื่อสัตย์ คือเลือกซื้อผักจากสถานที่โฆษณาด้วยความจริงและปลอดภัยจากสารพิษใด ๆ ตามที่ได้ให้ข่าวสารข้อมูลแก่ผู้บริโภค

คำสำคัญ: พฤติกรรมของผู้บริโภค, ผักปลอดภัยจากสารพิษ, หลักธรรม

Abstract

The objectives of this research were to 1) study Consumers' Behavior in Purchasing Selection on Organic Vegetable in Pathum Thani Province and 2) study the development consumers' behavior in purchasing selection on organic vegetable in Pathum Thani Province according to the Buddhist of Pancasila and Pancadhamma.

The research is a quantitative research. The sample sizes were 400 consumers who buy and eat organic vegetables in supermarkets in Pathum Thani Province by random stratified. The research instruments used for data collection were rating scale questionnaires. The statistics used for analysis were frequency, percentage, average and standard deviation.

The results of Consumers' Behavior in Purchasing Selection on Organic Vegetable in Pathum Thani Province research was found that 1) The samples used in research on the behavior of buying vegetables in passable ($\bar{X} = 3.34$) when it was found that the samples are in the habit of buying vegetables in a moderately well on all sides, the average order from most to least include the safety of the product ($\bar{X} = 3.37$) and distribution ($\bar{X} = 3.31$) and reliability of the product ($\bar{X} = 3.29$) and 2) The development consumers' behavior in purchasing selection on organic vegetable in Pathum Thani Province according to the Buddhist of Pancasila and Pancadhamma, the reliability of the product, the purchase and consumption of vegetables or crops with good conscious, considering the material encapsulated vegetables are clean, vegetables are colored by natural vegetables are fresh safety products the purchase and consumption of vegetable or organic crops with humility and good sense, considering the vegetables are clean and eye color naturally, using headphones to listen to any relevant information, the nose inhaling the smell abnormalities, the body with the use of hand-picked vegetables must be natural, and the mind or the soul to contemplation of feeling good and natural, and distribution the purchase and consumption of vegetables or crops with gracious, is buying vegetables from a place that is safe, a livelihood is buying vegetables from a supplier in good faith, choose according to their income, and honest is buying vegetables from the property line with the truth and free of any toxins, according to the information provided to consumers.

Keywords ; Consumers' behavior, Organic vegetable, Buddhism Principles

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และการตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้น ส่งผลทำให้คนทั่วโลกหันมาสนใจกับการผลิตและการบริโภคที่ไม่สร้างความเสียหายให้แก่สภาพแวดล้อม อีกทั้งไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ดิเรก ทองอร่าม, 2546 : 1) ซึ่งในโลกปัจจุบันมีแต่มลภาวะ สารเคมี และความเครียด จึงมีผลทำให้ผู้บริโภคยุคใหม่หันมาใส่ใจกับอาหารมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่ใส่ใจเรื่องรสชาติอย่างเดียวเท่านั้น ยังต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของอาหารที่ดีต่อสุขภาพอีกด้วย พืชผักหรือผลิตผลทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษและดีต่อสุขภาพ จึงกลายเป็นทางเลือกของคนในยุคปัจจุบันทุกเพศทุกวัยที่ใส่ใจเรื่องสุขภาพ ความต้องการด้านบริโภคอาหารของประชากรโลก มีได้มีเพียงแต่ต้องการให้อิ่มเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงคุณค่าสารอาหารที่ครบถ้วนเพียงพอตามที่ร่างกายต้องการ และดีต่อสุขภาพอีกด้วย (อริศรา รุ่งแสง, 2555 : 1) ผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมรับประทาน เนื่องจากมีคุณประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งประกอบไปด้วย โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน วิตามินและเกลือแร่ การรับประทานผักช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ทำให้ระบบร่างกายดำเนินไปอย่างปกติ และช่วยให้พ้นภัยจากโรคได้อย่างรวดเร็ว หากร่างกายขาดสารอาหารประเภทผักหรือได้รับไม่เพียงพอ ทำให้ร่างกายเกิดความอ่อนแอและความต้านทานโรคต่าง ๆ ลดลง (สุพรรณณี อัครศิริเลิศ, 2541 : 93-105) ผักเป็นพืชที่ให้ประโยชน์ต่อร่างกาย โดยสามารถเสริมสร้างให้ร่างกายมีสุขภาพที่สมบูรณ์และแข็งแรง เพราะพืชผักต่าง ๆ ประกอบด้วย เซลลูโลสที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก มีประโยชน์ช่วยในการขับถ่าย สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในผักมีวิตามินเอ ที่ช่วยบำรุงสายตา วิตามินซีช่วยบำรุงเหงือก ฟัน และสร้างภูมิคุ้มกันโรค ผักสามารถหาซื้อได้ง่าย และราคาไม่แพง โดยสถานการณ์ของสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษในประเทศไทยถือว่าเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและนับวันยิ่งให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานของภาครัฐ จะให้ความสนใจและเพิ่มงบประมาณให้แก่การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตรปลอดสารพิษ

รายงานการนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรของประเทศไทย ปรากฏว่ามีการนำเข้าสารกำจัดวัชพืชมากที่สุด คือ ร้อยละ 52 ของปริมาณสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่นำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สารกำจัดแมลงและสารกำจัดเชื้อรา (ร้อยละ 25 และ 19 ตามลำดับ) และยังมีรายงานถึงผลการตรวจพบสารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและอาหารต่าง ๆ ซึ่งตรวจพบประมาณ ร้อยละ 30-40 ของจำนวนตัวอย่างที่ตรวจวิเคราะห์ และในจำนวนนี้มีการตกค้างเกินค่ามาตรฐานความปลอดภัย เฉลี่ยร้อยละ 10 โดยผลการตรวจสอบพบว่า ผลไม้มีการตกค้างของสารเคมีเกินมาตรฐานมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ พืชผัก ส่วนธัญพืช และผลิตภัณฑ์สัตว์ มีการตกค้างแต่ปริมาณที่พบไม่เกินค่ามาตรฐานความปลอดภัย (ธีระศักดิ์ จตุพรประสิทธิ์, 2543 : 2) จากพิษภัยอันตรายที่ร้ายแรงประกอบการณ์ถึงสุขภาพของผู้บริโภคกรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์มีการสำรวจเก็บตัวอย่างผักสด 5 ชนิด ได้แก่ กะหล่ำปลี ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ถั่วฝักยาว และผักกาดขาว ที่มีจำหน่ายในประเทศ ตรวจหาปริมาณสารพิษตกค้าง พบว่า ผัก 225 ตัวอย่าง

ที่มีการระบุว่าเป็นผักปลอดภัยจากสารพิษ พบสารตกค้างในปริมาณที่ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค ร้อยละ 1.4 ส่วนผักทั่วไป 1,039 ตัวอย่าง พบสารตกค้างที่ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค ร้อยละ 3.4 (สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์, 2543 : 9)

จากเหตุผลหลาย ๆ ด้านประกอบ ผักเป็นพืชที่มีการนำมาเป็นส่วนประกอบของอาหารแทบทุกชนิด แนวความคิดในการนำผักปลอดสารพิษมาบริโภคจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริโภค บริโภคผักที่มีสารพิษตกค้างน้อยลงในระดับที่ปลอดภัยต่อร่างกายหรือไม่มีเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีผู้บริโภคเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ที่มีการบริโภคผักปลอดสารพิษ ในขณะที่เดียวกันมีผู้บริโภคอีกจำนวนมากที่สนใจและต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษ แต่ไม่สามารถที่จะเลือกบริโภคได้จึงทำให้เกิดความน่าสนใจในปัจจุบันต่าง ๆ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ผู้บริโภคเหล่านั้นเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้บริโภคมีผลลानามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง และเป็นกำลังของประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และยังทำให้ผู้ผลิตผักรวมทั้งส่วนราชการที่รับผิดชอบได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สารเคมีในการผลิตผักด้วย จึงทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี สามารถสรุปรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงได้ตามภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

<p>คุณลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพศ - อายุ - ระดับการศึกษา - อาชีพ - รายได้ต่อเดือน 	<p>พฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า - ด้านความปลอดภัยของสินค้า - ด้านสถานที่จัดจำหน่าย
--	---

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อและรับประทานผักปลอดสารพิษในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีประชากรไม่จำกัดจำนวน

- กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อและรับประทานผักปลอดสารพิษในซูเปอร์ มาร์เก็ตในจังหวัดปทุมธานี เนื่องจากไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนและด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย ของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

- พื้นที่ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ซูเปอร์มาร์เก็ตที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) ซูเปอร์มาร์เก็ตห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 2) ซูเปอร์มาร์เก็ตห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 3) ซูเปอร์มาร์เก็ตห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และ 4) ซูเปอร์มาร์เก็ตห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี อำเภอดัญญูรี จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษา ได้แก่ การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย การนิยามตัวแปรเพื่อสร้างแบบสอบถามอย่างชัดเจน การสร้างแบบสอบถามให้ควบคุมตัวแปรทั้งหมด และทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม การได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 มีอายุ 31-40 ปี 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 184 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.00 มีรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.75 และมีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.75

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ อยู่ในระดับดี ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับดีปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความปลอดภัยของสินค้า ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า แสดงได้ตามตารางที่ 1

พฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี	Min	Max	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า	1	5	3.29	0.77	ดีปานกลาง
ด้านความปลอดภัยของสินค้า	1	5	3.37	0.74	ดีปานกลาง
ด้านสถานที่จัดจำหน่าย	1	5	3.31	0.72	ดีปานกลาง
รวม	1	5	3.34	0.74	ดีปานกลาง

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลคะแนนต่ำสุด-สูงสุด ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม ได้แก่

- ด้านความน่าเชื่อถือของสินค้า โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการมีสติที่ดี พิจารณาจากวัสดุที่ห่อหุ้มผักจะต้องสะอาด ผักมีสีตามธรรมชาติ ผักมีความสดใหม่ ผักต้องสะอาด ไม่มีคราบสารเคมีหรือสิ่งแปลกปลอมติดอยู่ ระบุถึงสถานที่ปลูก/ผลิต/เก็บเกี่ยว และวันหมดอายุ ก็ยังจะเป็นการดี (ถ้ามี) ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อผักปลอดสารพิษได้อย่างสุขกาย สุขใจ สบายใจ ไม่มีความหวาดระแวง และใช้ประโยชน์จากผักได้อย่างเต็มที่

- ด้านความปลอดภัยของสินค้า โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการสำรวมอินทรีย์และมีสติที่ดี พิจารณาจากการใช้ตาดูผักจะต้องสะอาดและมีสีตามธรรมชาติ การใช้หูรับฟังข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผักจากบุคคลรอบข้างว่าปลอดจากสารพิษใด ๆ การใช้งูจมูกสูดดมกลิ่นที่ผิดปกติและไม่พึงประสงค์จากผักนั้น ๆ การใช้กายสัมผัสด้วยการใช้มือหยิบจับผักจะต้องเป็นธรรมชาติและมีความสดใหม่และการใช้ใจหรือจิตใจเพื่อพิจารณาไตร่ตรองด้วยความรู้สึกที่ดี เป็นกลาง และอย่างเป็นธรรมชาติ

- ด้านสถานที่จัดจำหน่าย โดยเลือกซื้อและบริโภคผักหรือพืชผลการเกษตรด้วยการมีเมตตากรุณา คือเลือกซื้อผักจากสถานที่ที่มีความปลอดภัยและไม่มีอันตรายใด ๆ ต่อชีวิตและทรัพย์สิน การมีสัมมาอาชีพ คือเลือกซื้อผักจากสถานที่จำหน่ายที่สุจริต เลือกซื้อตามรายได้ของตน รู้จักใช้จ่ายและที่สำคัญต้องรู้จักคำว่าพอดี และการมีความซื่อสัตย์ คือเลือกซื้อผักจากสถานที่โฆษณาด้วยความจริง ผักมีแหล่งที่มา มีสภาพที่ดี และปลอดจากสารพิษใด ๆ ตามที่ได้ให้ข่าวสารข้อมูลแก่ผู้บริโภค

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ อยู่ในระดับดี ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับดีปานกลางทุกด้าน ได้แก่

ด้านความปลอดภัยของสินค้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับดีปานกลาง โดยผักปลอดสารพิษที่นิยมซื้อมาบริโภค ส่วนใหญ่ซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้าที่สะดวกและตั้งอยู่ใกล้ที่พักอาศัย เป็นผักธรรมชาติที่มาจาก การปลูกด้วยวิธีตามธรรมชาติโดยพิจารณาจากการดูผักที่สะอาดและมีสีตามธรรมชาติ ทุกครั้งที่ซื้อผักจะต้องใช้ถุงมือสะอาดและล้างผักให้สะอาดและกินไม่พึงประสงค์อื่น ๆ มีการใช้มือหยิบจับผักที่เป็นธรรมชาติ และมีความสดใหม่ และผักที่ซื้อมามากจะปรุงให้สุกก่อนบริโภคเสมอ เช่นเดียวกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องของการต้องการทางกายและต้องการด้านความปลอดภัยของมาส์โลว์ ซึ่ง โคลเตอร์ และอาร์มสตรอง (Kolter, P. & Armstrong, G., 2003 : 100-101) กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีของมาส์โลว์ ได้แก่ 1) ความต้องการทางกาย เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พักอาศัย อากาศ ยารักษาโรค เนื่องจากว่าผักเป็นอาหารในปัจจุบันพื้นฐาน ที่จำเป็นเพื่อนำมาประกอบอาหารเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงเป็นการตอบสนองความต้องการของร่างกายที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งในพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักมาบริโภค และ 2) ความต้องการด้านความปลอดภัย เป็นความต้องการที่เหนือขึ้นมาจากความต้องการเพื่อการอยู่รอด เป็นความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ซึ่งอธิบายได้ว่า การบริโภคผักเพื่อตอบสนองความต้องการทางกายแล้วนั้น ผู้บริโภคยังมีความต้องการความปลอดภัยในการบริโภคผักปลอดสารพิษ เพราะในปัจจุบันผู้บริโภคมีความกังวลในเรื่องสุขภาพและหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษมากยิ่งขึ้น

ด้านสถานที่จัดจำหน่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับดีปานกลาง โดยผักปลอดสารพิษที่นิยมซื้อมาบริโภค ส่วนใหญ่จะซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ตหรือสถานที่ที่ปลอดภัย มีความสะดวกและตั้งอยู่ใกล้ที่พักอาศัย เป็นสถานที่จำหน่ายโดยสุจริตและสามารถเลือกซื้อตามรายได้ของตน เช่นเดียวกับ บังอร สุขจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาถึงการรับรู้และความต้องการผักปลอดสารพิษจากสารพิษของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20-29 ปี มีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน ปัญหาการรับรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษจากสารพิษของประชาชนที่พบ เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการรณรงค์และส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษ มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ น้อยมาก ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและภาวะการณณ์แข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่ซื้อผักปลอดสารพิษจากสารพิษของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยซื้อผัก ระบุปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการแข่งขัน สำหรับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่ซื้อผัก

ปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้ประกอบการธุรกิจผักปลอดภัยจากสารพิษสนองต่อความต้องการด้านผลิตภัณฑ์โดยมีหน่วยงานรับรองมาตรฐานอย่างจริงจัง ด้านราคาคือต้องการให้ลดราคาลง ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายคือต้องการให้มีจำหน่ายตามตลาดสด ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดคือต้องการให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์มากขึ้น

ด้านความน่าเชื่อถือของสินค้าพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับปานกลาง โดยผักปลอดภัยที่นิยมซื้อมาบริโภค ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากวัสดุที่ห่อหุ้มผักจะต้องสะอาด ผักมีสีตามธรรมชาติ ผักมีความสดใหม่ ระบุถึงสถานที่ปลูก/ผลิต/เก็บเกี่ยว และบอกวันหมดอายุไว้ เช่นเดียวกับ พัชริน ดำรงกิตติกุล (2542 : 56) ได้กล่าวไว้ในนิตยสารสำหรับผู้ส่งออกและผู้บริหารในเรื่องการจัดการระบบประกันผักปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค สรุปได้ว่า ปัจจุบันแนวโน้มการสอดรับของผู้บริโภคที่มีต่อผักปลอดภัย ผลผลิตผักอนามัยและผักปลอดภัยจากสารพิษสูงมาก แต่ขาดความเชื่อมั่นในผลผลิตที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด แม้ว่าจะมีตรารับรองของผู้ผลิตโดยตรงหรือหน่วยงานราชการรับรองระบบการผลิตผัก เพื่อที่จะให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับและสร้างความมั่นใจในการบริโภคด้วยการรับรองระบบการผลิตและประกันคุณภาพจากแหล่งที่ผ่านการดูแลตรวจสอบ และรับรองคุณภาพผลผลิตด้วยการอนุญาตให้เกษตรกรหรือผู้ผลิตที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองโดยกรมวิชาการเกษตรนำสัญลักษณ์และใบรับรองผลผลิตไปแสดงแก่ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคจะจัดซื้อหรือหามาบริโภคโดยสังเกตตราสัญลักษณ์ดังกล่าวที่แสดงไว้บนภาชนะบรรจุ ส่วนด้านราคาและคุณค่าทางโภชนาการราคาผักอนามัยจะมีราคาสูงกว่าผักที่วางจำหน่ายทั่วไปเนื่องจากมีปริมาณการผลิตที่น้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดภัยของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ มีดังนี้

1.1 ผู้บริโภคจะต้องเลือกซื้อผักปลอดภัย โดยเลือกซื้อและบริโภคผักที่มีวัสดุห่อหุ้มที่สะอาด ระบุถึงสถานที่ปลูก/ผลิต/เก็บเกี่ยว และวันหมดอายุ

1.2 ผู้บริโภคจะต้องเลือกซื้อผักปลอดภัย โดยเลือกซื้อผักด้วยการใช้จุกสุดดมกลิ่นที่ผิดปกติและไม่พึงประสงค์จากผัก การใช้มือจับผักเพื่อตรวจสอบความเป็นธรรมชาติและมีความสดใหม่

1.3 ผู้บริโภคจะต้องเลือกซื้อผักปลอดภัย โดยเลือกซื้อผักจากแหล่งจำหน่ายที่มีการรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านคุณภาพ และซื้อผักให้พอเหมาะกับการบริโภค เพื่อไม่ให้ผักมีส่วนที่เหลือทิ้งหรือเน่าเสีย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่อง หลักพรหมวิหาร 4 กับพฤติกรรมในการเลือกซื้อผักปลอดภัยของผู้บริโภค ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาเรื่อง หลักกรรมและเหตุผลอื่น ๆ ที่ส่งผลกับพฤติกรรม การเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค เพื่อให้มีความปลอดภัย

2.3 ควรนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ มีความเข้าใจใส่ต่อสุขภาพในการเลือกซื้อผักแต่ละครั้ง เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค โดยนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการต่อไป

บรรณานุกรม

- ดิเรก ทองอร่าม. (2546). การปลูกพืชแบบไม่ใช้ดิน หลักการจัดการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตเชิงธุรกิจในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ธีระศักดิ์ จตุพรประสิทธิ์. (2543). พฤติกรรม การซื้อผักและความคิดเห็นที่มีต่อผักปลอดภัยจากสารพิษในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บังอร สุขจันทร์. (2544). การรับรู้และความต้องการผักปลอดภัยจากสารพิษของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุพรรณณี อัครศิริเลิศ. (2541). ผักปลอดสารพิษเพื่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม, วารสาร ธ.ก.ส.. 21,1. (เมษายน - กรกฎาคม). หน้า 93-105.
- สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์. (2543). กินพืชผักอย่างไรให้ห่างไกลสารพิษ, วารสารฉลาดซื้อ. 7, 39 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2543). หน้า 56-57
- อริศรา รุ่งแสง. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Armstrong, G., & Kotler, P. (2003). *Marketing and introduction*. (6th). New Jersey : Pearson Education.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York : Harper & row.